

BILTEN

broj 10
15.10.2014.

Tiraž: 300 primeraka

SADRŽAJ

Uloga etilena u čuvanju povrća, mr Anka Kačarević.....	3
Jesenji radovi u voćnjaku, mr Eleonora Onć Jovanović.....	4
Faktori koji utiču na neplodnost krava	5
STIPS.....	6

ULOGA ETILENA U ČUVANJU POVRĆA

Na dužinu čuvanja povrća najviše utiče temperatura. Održavanjem niskih temperatura u skladišnom prostoru smanjuje se gubitak vlage i sprečava uvenuće povrća, usporava se razvoj mikroorganizama koji izazivaju trulež i smanjuje se sinteza etilena.

Etilen je bezbojan gas koji se normalno proizvodi u biljnim tkivima, ubrzava sazrevanje plodova ali dovodi do omekšavanja plodova, gubitka hlorofila u zelenim tkivima. Etilen naročito upijaju kupusnjače, lisnato povrće, šargarepa, patlidžan i krastavac, pa ovo povrće netreba skladištiti pored povrća koje emituje etilen u većim količinama kao što je dinja, paradajz, pečurke i voće.

Etilen sprečava proključavanje luka i krompira, pa tom smislu ove kulture je poželjno skladištiti u blizini povrća koje emituje veće količine etilena.

Velike količine etilena u zatvorenom prostoru najčešće potiču od zaraženih, oštećenih plodova koji sazrevaju, zbog toga je važno redovno provetravati i kontrolisati plodove u skladištu.

Takođe nije preporuka da se povrće suši pred skladištenje, osim crni i beli luk, bundeva i tikvica, kako bi im kora dobila čvrstinu.

Mr Anka Kačarević

JESENJI RADOVI U VOĆNJAKU

Priprema voćnjaka za narednu sezonu počinje već u toku jeseni, kada se obavljaju određene operacije sa ciljem bolje rodnosti u narednoj godini.

Jesenji radovi u voćnjaku, podrazumevaju **održavanje higijene** voćnjaka uklanjanjem osušenih i polomljenih grana, trulih i sasušenih plodova, mumificiranih plodova i otpalog lišća, koji su i najčešći izvori zaraze u zasadu. Preporučuje se njihovo iznošenje iz voćnjaka i spaljivanje. Ovo je izvodljivo na manjim površinama, dok će se ova mera u velikim zasadima obaviti tokom zimske rezidbe. Takođe na malim površinama moguće je struganje kore sa debela i ramenih grana, metalnom četkom ili posebnim strugačima. Na taj način, zajedno sa starom korom skidaju se mahovina, lišajevi kao i gnezda gusenica koje su na stablu našle zimsko sklonište.

U ovom periodu bi trebalo obaviti osnovno **đubrenje voćnjaka**. Za tu namenu najbolje je koristiti kompleksna mineralna đubriva sa većim sadržajem fosfora u odnosu na azot.

Krečenje stabala je mera koja se vrši tokom jeseni a ne u proleće kako je uobičajeno. Ako krećimo stabla u proleće mi ih samo ulepšavamo. Glavni cilj krečenja je da se ublaži negativno dejstvo niskih temperatura na voćke. Bela boja tokom zime, za vreme jakog osunčavanja, odbija sunčeve zrake čime se umanjuje zagrevanje stabala tokom dana i smanjuje temperaturna oscilacija između dana i noći koja može dovesti do pucanja debela. U rano proleće se kod okrečenih stabala usporava kretanje sokova i početak vegetacije odlaže čime se izbegava negativan uticaj prolećnih mrazeva. Krečna mešavina se priprema od 5kg negašenog kreča, 0,5kg kuhinjske soli i 250 – 500gr. sumpora u prahu. Kreč se prvo zagasi a potom dodaju ostali delovi i razredi sa vodom do željene gustine koja je pogodna za krečenje. Mešavina treba da

odstoji dan-dva kako bi bolje prijanjala za koru. Osim debela preporučuje se krećenje i dela ramenih grana (do 30cm). I ova mera je moguća na manjim površinama

Jesenje ili plavo prskanje je obavezna mera zaštite koja ne sme da izostane. Prskanje treba obaviti temeljno. Utrošak vode po hektaru treba da 1200-1500 l/ha, kako bi se pokrili svi delovi biljaka i omogućilo najefikasnije delovanje bakarnih preparata. Plavo prskanje može da se izvede i nakon što biljka odbaci celokupnu lisnu masu, ali najbolje je tretirati kad opadne 70-80% lišća, jer se tada pored stabla i grana dezinfikuju i ožiljci od lisnih drški koji mogu da budu mesto prodora patogena.

Tretiranje se izvodi preparatima na bazi bakra. Fungicidi na bazi bakra imaju najširi spektar delovanja na patogene uključujući i gljive i bakterije. Tretman se može obaviti jednim od sledećih preparata: **Blauvit (0,5-1%)**, **Funguran-OH (0,2-0,3%)**, **Bakarni oksihlorid-50 (0,75%)**, **Cuproxat (0,25-0,35 %)**, **Kuprablau (1,5 %)** i sl. Zaštitu sprovesti bakarnim preparatima kada su dnevne temperature iznad 5°C.

Mr Eleonora Onć Jovanović

FAKTORI KOJI UTIČU NA NEPLODNOST KRAVA

Plodnost krava je kao i u celokupnoj stočarskoj proizvodnji uslovljena naslednim i spoljašnjim faktorima. Spoljašnji faktor (paragenetski) su dominantni jer su zastupljeni sa 80%, dok nasledni (genetski), učestvuju sa oko 20%. Međutim, uzroci reproduktivnih poremećaja mlečnih krava mogu biti veoma različiti. Utvrđeno je da je adaptabilnost mlečnih-visokoproduktivnih krava na nepovoljne uslove držanja smanjena, jer takva grla teže podnose stres. Kod ovakvih grla faktor stresa je dominantan jer se naglo inicira, brzo se formira, učestao je i dugo traje uz ispoljavanje često negativnih efekata na reproduktivne i proizvodne sposobnosti. U stručnoj literaturi često se kao veći poremećaj na plodnost navodi kao razlog i višak produktivnosti u zapatu, što se objašnjava jačim stresnim efektom u takvim uslovima uzgoja na proizvodna grla.

U tabeli je dat prikaz uporednih činioca sa mogućim nepovoljnim uticajem na plodnost krava:

Činioci	Uzroci
-Uzgoj muznih krava	-veličina stada -telesno, fizičko naprezanje -udobnost ležišta -postupak sprovođenja muže -postupci sa životinjama -uslov i transporta grla
-Hranidbeni činioci	-nedostatak ili višak energije -nedostak ili višak proteina -nedostatak vitamina -nedostatak ili višak minerala -prisustvo biljnih hormona -fitotoksini -štetni sastojci hrane -Dostupnost i nivo kvaliteta vode
-Mikroklimatski činioci	-temperatura sredine (toplota i hladnoća) -vlažnost vazduha -strujanje vazduha -zagađenost vazduha
-Zdravstveni poremećaji	-poremećaji metabolizma -Poremećaji varenja hrane -poremećaji izazvani trovanjem -uticaj parazita -učestalost infekcija -stanje zglobova i papaka -oboljenja vimena -bolesti organa za reprodukciju
-Žlezde sa unutrašnjim lučenjem	-hipotalamus -hipofiza -ovarijumi
-Seme bikova	-način osemenjavanja -postupak sa semenom -kvalitet semena -imunološki činioci
-Ljudski činioci	-organizacija rada -pridržavanje plana i programa -motivacija za rad
-Stresni faktori	-stepen prilagođavanja grla na uslove držanja i uzgoja

Dipl inž Dragoljub Krajnović

Pregled cena (RSD) sa zelene, kvantaške i stočne pijace u Beogradu
za period 06.-13.10.2014. godine

Povrće			Voće			Pijačna cena stoke	
Proizvod	Kvantaš	Zelena	Proizvod	Kvantaš	Zelena	Proizvod	Živa vaga
	din/kg	din/kg		din/kg	din/kg		din/kg
Krastavac salatni	60	120	Grožđe belo	100	150	Tovljenici (80-120 kg)	215
Šargarepa	50	80	Grožđe crno	100	120	Bikovi (≥500 kg, HF rasa)	235
Spanać	120	200	Limun	280	250	Bikovi (≥500 kg, SM rasa)	245
Zelena salata (komad)	30	60	Jabuka Ajdared	50	80	Stočna hrana	
Kupus	25	50	Jabuka Zlatni delišes	75	130	Stočni ječam (džak 50 kg)	20
Krompir	40	70	Jabuka Greni smit	60	80	Lucerka seno u balama (cena po kg)	18
Paradajz	120	150	Lešnik očišćen	1300	1500	Kukuruz-džak 50 kg (okrunjen, prirodno sušen)	20
Crni Luk	25	80	Kruška	100	150	Pšenica (džak 50 kg)	20
Paprika šilja	130	150				Stočni ječam (džak 50 kg)	21
						Stočno brašno (džak 33 kg)	17